समासते" इति । तदेतत् सावित्राग्निमाहात्म्यं कयाचित् 'ऋचा', विस्पष्टं 'उक्तं'। विविधं रक्षकं 'व्योम', यद्वा निर्लेपत्वेन सर्व्वगतत्वेन चाकाशसदृशत्वात् 'व्योम' जगत्कारणं वस्तु, तच्च भूताकाशवत् जडत्वाभावाच्चेतनत्वेन परमं उत्कृष्टं, तदेव सावित्रस्याग्नेर्वास्तवं रूपं तच्च 'अक्षरं' विनाशरहितं, तस्मिन् वस्तुनि 'ऋचः' ऋगुपलक्षिताः सर्व्वे वेदोक्ता मन्त्राः, आश्रिताः। आश्रितत्वं च द्विविधं, तत्रोत्पन्नत्वं, तत्प्रतिपादने पर्य्यवसानञ्च। तस्माद्यज्ञात् सर्व्वहुत ऋचः सामानि जज्ञिर इति श्रुत्या सर्व्वैर्हूयमानाद्यज्ञहेतोः परमेश्वरादृगादीनामुत्पत्तिराम्नाता। सर्व्वे वेदा यत् परमामनन्तीति श्रुत्या तत्प्रतिपादनपर्य्यवसानमुक्तम्। तस्मादृगादयः तस्मिन् 'अक्षरे', अवस्थिताः। किञ्च न केवलं मन्त्राणां तत्रावस्थानं किन्तु मन्त्रप्रतिपाद्याः सर्व्वे 'देवाः', अपि जगत्कारणे 'अधिनिषेदुः' अवस्थिताः, 'यस्मिन्' सावित्राग्नितत्त्व परवस्तुनि, सर्व्वे समाश्रिताः, 'तं' सावित्राग्निं, 'यो न वेद', असावविद्वान् पठ्यमानयापि 'ऋचा', 'किं' नाम प्रयोजनं,'करिष्यति', सर्व्वोपि वेदस्तद्वेदनायैव प्रवृत्तः। विद्यते ज्ञायतेऽनेनेति वेदत्वनिरुक्तिः। वेदनाभावे सत्यात्यन्तिकपुरुषार्थाभावात् तत्पाठो नात्यन्तं सप्रयोजकः। 'ये' एव पुरुषार्थिनः, 'तत्' सावित्राग्नितत्त्वं, 'विदुः', 'ते' सर्व्वेऽपि, 'इमे' अस्माभिर्दृश्यमाना देवभागादिमुनयः, 'समासते' सम्यञ्चः कृतकृत्या उपविशन्तीति ॥

(२३) इत्यमृचा सावित्रवेदनमाहात्म्यं प्रकटीकृतं। तस्या